

GALG EN SCHAVOT

WEKELIJKSE UITGAVE

PRIJS PER NUMMER : 4 FRANK

Uitgave van

«DE VLAAMSE BOEKHANDEL», Provinciestraat, 42, ANTWERPEN

(Handelsregister van Antwerpen nr 33.297)

Het geheim van de man met het ijzeren masker.

In de toren de Bertaudière van de Bastille, op de derde verdieping, bleef een gemaskerd gevangene vijf jaar lang opgesloten, tot hij er op 19 November 1703 overleed. Zodra de dood hem tot zich genomen had, werd zijn gelaat onkennelijk gemaakt. De muren van de kamer, waar hij opgesloten was geweest, werden schoongemaakt.

Zijn linnen, de meubelen, de vensters en deuren werden verbrand. Het zilverwerk, dat de gemaskerde bezat, werd gesmolten.

Zoveel angstvallige geheimzinnigheid om een identiteit te verbergen moest legenden doen ontstaan.

Toen in 1789 de Bastille door het volk van Parijs ingenomen werd, vond een van de opstandelingen het register, waarop de namen van de gevangenen aangetekend werden, zowel wanneer zij in de Bastille toekwamen, als wanneer zij haar verlieten. Het boek werd naar het stadhuis gebracht en geopend op

het jaar 1698. Het blad 120, waarop Donderdag 18 September moest voorkomen, datum waarop de man met het ijzeren masker in de gevangenis aankwam, was verdwenen. Ook was het blad uit het register gescheurd, gedagtekend 19 November 1703, dag van het overlijden van het geheimzinnig personage. Allerlei veronderstellingen werden vooropgezet. Een twaalfstal gissingen worden met evenveel

hartstocht verdedigd als bestreden.

De geleerden zijn het ten slotte tamelijk eens geworden over de volgende verklaring:

In 1668 verontrustte M. de Lyonne zich over het gaan en keren van een agent van Franse oorsprong tussen Zwitserland en Holland, Brussel en Londen. Die Fransman deed zich Marsilly noemen.

M. de Lyonne slaagde ten slotte in zijn opzet en kon Marsilly gevangennemen. Men beschuldigde hem geheime onderhandelingen gevoerd te hebben tegen de veiligheid van Koning en Staat. Hij zou gesprekken gehouden hebben, die blijk gaven van zijn misdadige inzichten ten opzichte van de persoon van de vorst. Hij werd tot een ontzettende dood veroordeeld: zijn armen, benen, dijen en ribben zouden worden gebroken.

Die Marsilly had te Londen een knecht in zijn dienst, zekere Martin, die eigenlijk Eustache Danger, heette.

De Lyonne drong bij Colbert aan — het was de wens van de koning, schreef hij — om Martin naar Frankrijk te doen overkomen. De ongelukkige gaf gevolg aan dit verzoek en voer over naar Duinkerken waar hij bij zijn aankomst werd aangehouden.

Op 1 Augustus ontving kapitein de Vauroy, sergeant-majoor van de stad en van de citadel van Duinkerken, het bevel Martin naar Pignerol te brengen. In die gevangenis werd hij als knecht behandeld, tegen een livre per dag voor zijn onderhoud.

In 1675 voegde men hem aan een zekere Larivière toe die in dienst van Fouquet stond. Toen deze laatste in 1680 overleed, werd Martin opnieuw in de gevangenis van Pignerol opgesloten, samen met Larivière.

Te dien tijde waren de twee cellen van de « Tour d'en bas » bezet door een Jacobijnse monnik Gonna en door graaf Mattioli, gezant van de hertog van Mantua, die de politiek van de koning ondermijnde.

Martin of juist Danger, die bij Mattioli opgesloten had gezeten, kon van deze laatste staatsgeheimen vernomen hebben. Daar men er voor beducht was, dat hij die aan de grote klok hangen zou, omringde men hem met alle mogelijke voorzorgen om te beletten dat hij met wie ook in aanraking komen zou.

Men verlieze daarbij niet uit het oog, dat er verschillende gevangenen zijn geweest, waarvan de gelaatstrekken achter een masker verborgen bleven. De verbeelding van het volk, door een handelwijze die het eigen is, heeft ze alle verenigd tot één enkel personage, namelijk datgene, dat in 1703 in de Bastille stierf. Zij, die een masker moesten dragen, waren over het algemeen tot het « groot geheim » veroordeeld. Niemand mocht hun gelaatstrekken zien en men verplichtte ze hun masker op te zetten als zij buiten hun cel kwamen of het bezoek van een geneesheer ontvingen.

De man met het ijzeren masker zou dus volgens de gedane bevindingen noch hertog zijn geweest, noch de zoon van de koningin, noch Jacobijn, noch een leerling der Jesuïeten, zoals de legenden beweerd hebben, maar een doodeenvoudige knecht.

Maar dit verklaart toch niet waarom men die gevangene steeds met bijzonder grote voorkomendheid behandelde, waarom M. de Saint Mars hem steeds met de woorden « mijn prins » toesprak, waarom hij eten mocht met een zilveren couvert.

Het geheim blijft derhalve voortbestaan.

HET KASTEEL DER VERDOEMENIS

SILVAIN VAN DER GUCHT

HET KASTEEL DER VERDOEMENIS

door

SILVAIN VAN DER GUCHT.

(Vervolg)

En, zich schielijk omwendend, opende hij het poortje van de tuin en sprong met zijn knecht naar buiten. Op hetzelfde ogenblik, brandden een vijftal geweerschoten los; het poortje werd letterlijk met kogels doorzeefd, maar noch meester, noch knecht, werden getroffen...

— Polfriet, opgepast! riep de heer Van Cramshoeven en trok zijn pistolen, juist toen een korporaal en vijf soldaten hen met geveld geweer overvielen.

Twee pistoolschoten knalden en twee Franse huurlingen stortten levenloos ten gronde. Terwijl Polfriet met opgeheven riek op de korporaal toevloog, namen de drie overlevende soldaten de vlucht.

De korporaal was een struise kerel, maar hij was, volgens het gebruik van die tijd, slechts voorzien van een rieten stok, waarmee hij de woedende aanval van Polfriet trachtte af te weren. Van Cramshoeven bond zijn mantel om de linkerarm, om als schild te doen dienen en trok zijn degen, maar nu knalden opnieuw twee pistoolschoten. Polfriet, in de linkerarm getroffen, liet de riek vallen en een kogel bleef in de mantel van Van Cramshoeven steken. Kapitein Delbœuf stond plotseling aan de zijde van de korporaal. Robrecht had zijn doodsvijand herkend. Een razende gramschap maakte zich van hem meester, en hij sprong op zijn tegenstrever toe. De korporaal waagde, tot verdediging van zijn overste, een stap voorwaarts en kreeg de degen van de aanvaller in volle borst. Hij wankelde en zeeg stervend neer.

Nu stonden de twee vijanden tegenover elkander; zij kruisten hun degens en een verwoed tweegevecht begon. Delbœuf was ervaren in de wapens, maar Van Cramshoeven overtrof hem in moed en in kracht. Verwoed vielen zij elkander met wederzijdse razernij aan.

Tweemaal was Polfriet, niettegenstaande zijn wonde, zijn meester bijgesprongen, doch tweemaal had deze hem door een afkeurend woord afgewend.

Het gevecht ging echter te driftig toe, om lang te kunnen duren. Door een onvoorzichtige beweging kreeg kapitein Delbœuf het rapier van zijn vijand in de borst. Hij viel neer, schuimbekkend van woede.

De heer Van Cramshoeven stak bedaard zijn degen in de schede en zag om naar zijn knecht.

— Voorwaarts nu, zegde hij, laten wij ons naar de woning van de voedster van mijn kind spoeden. God geve dat zij er behouden aangekomen is.

En zonder de doden te tellen, die zijn kloeke arm had neergeveld, was hij met zijn dienaar in het struikgewas verdwenen.

Waar zich thans in het gehucht Schaerbeek, dicht bij de heerbaan naar Gent, de herberg «De Schaapstal» bevindt, stonden toen vijf huisjes, bewoond door schamele lieden.

In een van deze hutten was de moeder van de voedster gevestigd

en daar spoedden zij zich heen. Polfriet, wiens arm hem geweldig smartte, had onder het vluchten de wonde met zijn zakdoek verbonden.

Zo geraakten zij zonder ongeval buiten de stad en zelfs aan de heerbaan naar Gent, toen een rode gloed, die de lucht aan de westkant verlichtte, hen schielijk deed stilstaan.

— Brand! riep Van Cramshoeven uit. Brand, en juist daar, waar wij ons naar toe begeven. Maar wat mag dit beduiden, vervolgde hij, scherp toelisterend, mij dunkt in de verte verwarde stemmen te horen en gelach.

— Wees toch voorzichtig, mijnheer, sprak Polfriet, half verlegen, ik vrees voor onraad.

— Het gerucht schijnt te naderen, Polfriet.

(Wordt vervolgd)